

Vägen till ökad tillgänglighet

Forum för Health Policy
27 sept 2022

Gunilla Gunnarsson,
f.d. särskild utredare

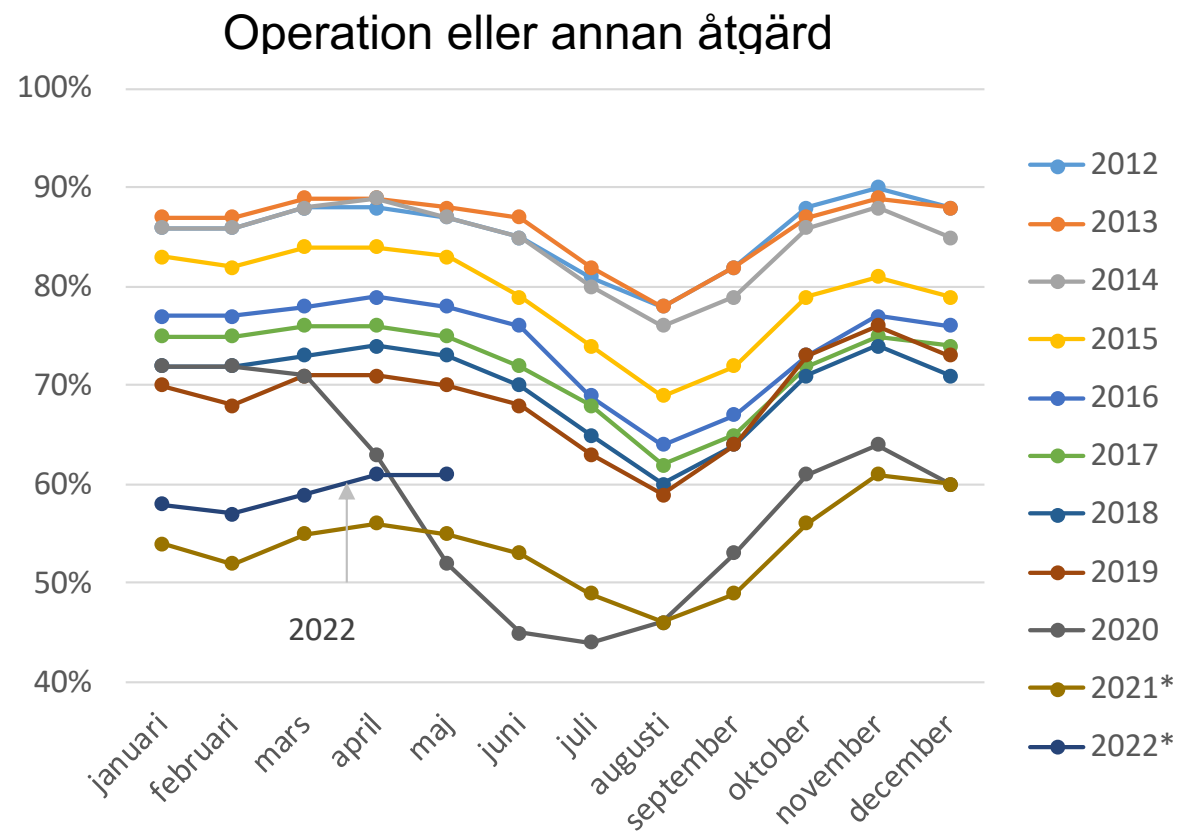
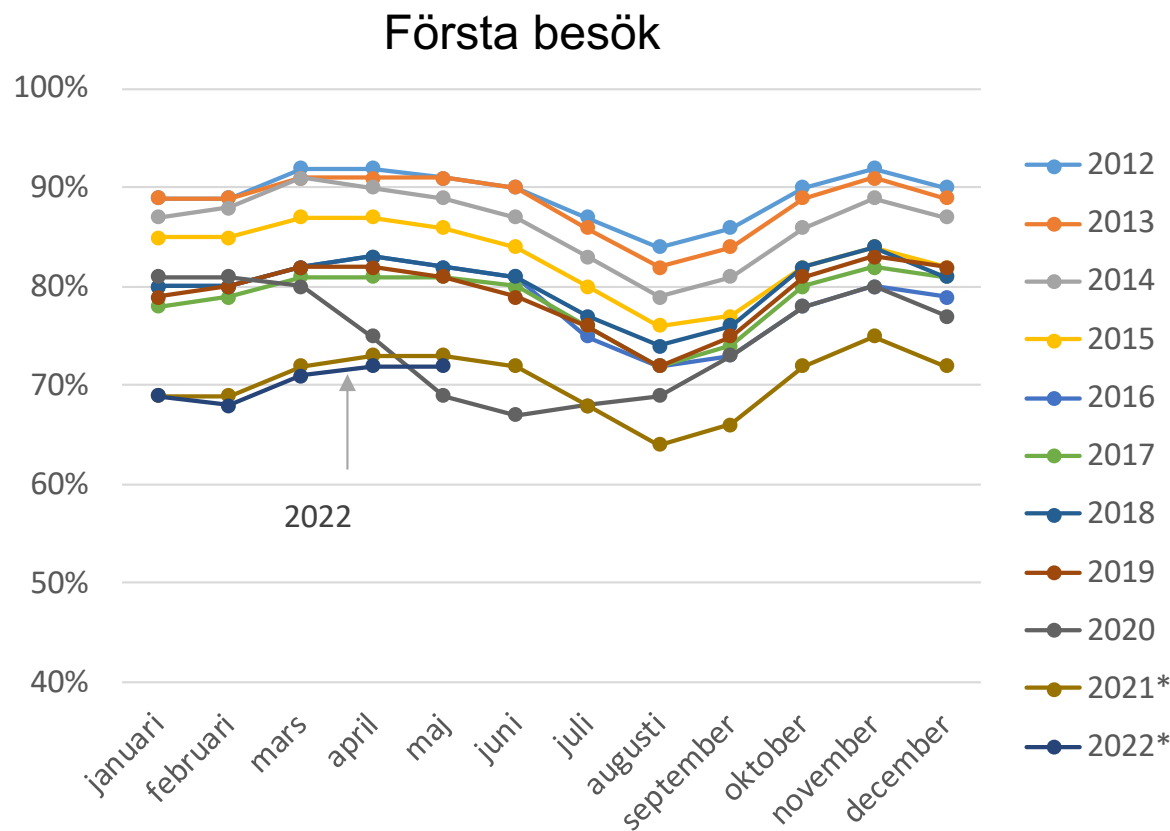

Väntetider och köer

- Utgångspunkt för utredningen 21 regioner och detaljerat direktiv med kort utredningstid
- Ett långvarigt problem som förvärras årligen
- Att hjälpa patienten till tillgänglig vård har inte högsta prioritet
- Regionerna följer inte lagen, utan konsekvenser
- Överenskommelser med SKR om statliga pengar har inte haft långsiktig effekt på tillgängligheten

Vårdgarantin efterlevs inte

Andel väntande som väntat högst 90 dagar

* Ny utvidgad uppföljningsmodell sedan januari 2021. Siffror inte helt jämförbara bakåt i tiden.
Källa: Väntetidsdatabasen (www.vantetider.se) Exkl. patientvald väntan och medicinskt orsakad väntan.

Fortfarande många som väntar

Första besök

- Totalt omkring 484 000 väntande i maj 2022
- 135 000 personer (28 %) som väntat över 90 dagar

Operation eller annan åtgärd

- Totalt omkring 160 000 väntande i maj 2022
- 62 000 personer (39 %) som väntat över 90 dagar

Köerna fortsatte att växa under 2021 och 2022

Obalans mellan inflöde och utflöde

Källa: Väntetidsdatabasen (www.vantetider.se) Exkl. patientvald väntan och medicinskt orsakad väntan

Covid-pandemin visar väg framåt

Många pandemierfarenheter som regionerna bör ta tillvara

- Medarbetarengagemanget
- Verksamhetsnära ledning och styrning
- Prioritera kärnverksamheten
- Digitala utvecklingen
- Samverka över klinik- och sjukhusgränser
- Nyttja avtal med andra vårdgivare och sluta nya avtal

Långsiktigt, strategiskt och i samverkan

Tillgänglighet måste ha högsta prioritet under lång tid

- Staten och regionerna bör arbeta tillsammans långsiktigt och strategiskt
- Årliga regionala handlingsplaner med mål och årliga fördjupade uppföljningar
- Väsentlig statlig uppföljning med årlig dialog med varje region för att stimulera utveckling och förändringsarbete och ge feedback

Driva omställningen till nära vård i mål

- Tydlighet om vilka resurser som prioriteras till primärvårdens kärnverksamheter, för att säkerställa medarbetarnas engagemang
- Riktade ekonomiska medel till nya konsultativa arbetssätt mellan primärvård och specialiserad vård
- Tidiga insatser vid lätta och medelsvåra symtom hos barn och unga med psykisk ohälsa
- Ekonomiskt stöd till nya arbetssätt som underlättar samverkan mellan elevhälsan, primärvården och BUP kopplat till *En väg in*
- Fortsatta myndighetsuppdrag för att följa upp, stödja och utvärdera omställningen

Bättre kompetensförsörjning och kunskapsutveckling i nära vården

- Regionaliserad läkarutbildning
- 10-åriga program
 - Nationellt samverkansprogram för forskning och utveckling för nära vård
 - Nationellt program för primärvårdsforskning
- Långsiktigt hållbara strukturer för forskning, utbildning och utveckling i primärvården
 - Universitetssjukvårdsenheter i fler regioner
 - Utveckling av motsvarande strukturer för kommunal hälso- och sjukvård

Kompetensförsörjningen i övrigt då?

- Nationella vårddkompetensrådet
- Ledarskapet!
- Medarbetarna måste trivas och stanna på sina arbetsplatser, arbetsmiljön viktig!

Författningsförslag om ökad delaktighet för patienten

- Utökat informationskrav – patienten ska få veta vem som är fast läkarkontakt och fast vårdkontakt samt kontaktuppgifter till dessa och vårdenheter
- Information till patienten samlad och digitalt
- Val av tidpunkt för vård i samråd med patienten

Föreslås träda i kraft 1 januari 2024.

Vårdgarantin

- En lagstadgad vårdgaranti är viktig för patienten och måste följas, följas upp och vara föremål för tillsyn
- Reglerar yttersta tidsgränser
 - Prioriteringar ska ske inom tidsgränserna
 - Reglerar inte *om* vård ska ges, *vilken* vård eller vilken *kvalitet*
- Regionen bör informera patienten bättre än idag om vårdgarantins villkor
- Förtydligande kring kraven att hjälpa patienten vidare
- Det ska inte krävas att patienten tar initiativ

DN debatt 1 juli 2022- 4 debattörer ifrågasätter 21 regioner med självstyre

”Alldeles nyligen kom ett förslag från den statliga tillgänglighetsdelegationen (SOU 2022:22) om att än en gång ändra i vårdgarantin. Allt tyder på att det bara blir en i raden av ad hoc-åtgärder utan effekt och ännu ett exempel på att problemen snarare förvärras med kortsiktig statlig detaljstyrning.”

- **Vårdgarantin i sig kortar inga köer!!!**
- **Vårdgaranti för patienten behövs oavsett 21 regioner, 6 regioner eller statlig vård!**

Utökad vårdgaranti

Primärvård

- Kontakt med vårdgivare samma dag
- Medicinsk bedömning av läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom sju dagar
- Undersökning inom 60 dagar
- Behandling inom 90 dagar

Specialiserad vård

- Medicinsk bedömning av läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom 60 dagar
- Undersökning inom 60 dagar
- Behandling inom 90 dagar

Utökad vårdgaranti

Primärvård

- Kontakt med vårdgivare samma dag
- Medicinsk bedömning av läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom sju dagar

- Undersökning inom 60 dagar
- Behandling inom 90 dagar

Specialiserad vård

- Medicinsk bedömning av läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom 60 dagar
- Undersökning inom 60 dagar
- Behandling inom 90 dagar

Information om tidpunkten för viss vård inom 14 dagar

Effektivt resursutnyttjande

- **Produktions- och kapacitetsplanering**

Regeringsbeslut: 2 miljarder 2022 samt uppdrag till Socialstyrelsen

- **Nationellt våldsöksystem** med lediga tider i realtid

Regeringsbeslut: förstudie av E-hälsomyndigheten och uppdrag till Socialstyrelsen

- Uppdrag om **kunskapshöjande insatser** gällande vårdgaranti och patientens valmöjligheter till Socialstyrelsen

Utredningsförslag

Ikraftträdande

- Vårdgarantiförslagen föreslås träda i kraft 1 januari 2025.
- Ska ses som ett första steg mot önskvärda tidsgränser.

Andra förslag i delbetänkandet

- Utredning om **nationell digital infrastruktur** inom hälso- och sjukvården
- Utvidgad och fördjupad **granskning av väntetidsdatabasens kvalitet** – regionernas inrapportering, förvaltas av SKR

Andra överväganden i slutbetänkandet- intyg

- Myndighetsuppdrag att följa upp det utvecklingsarbete som har gjorts avseende intygshantering
- En handlingsplan över de statliga insatser som krävs för att åstadkomma en mer effektiv och sammanhållen intygshantering inom hälso- och sjukvården

Kontakt

Gunilla Gunnarsson, ggun@telia.com